

KAIKKI VALHEESI

HARRIET
TYCE

Suomentanut Oona Nyström

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos
The Lies You Told

Copyright © 2020 Harriet Tyce
Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

ISBN 978-951-1-35036-1

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

*Parhaalle ystävälleni Sarah Hughesille.
En ikinä unohda sitä Rimmelin luomiväriä...*

1. OSA

1

Nukun äidin huoneessa ensimmäistä kertaa. En ainakaan muista, että olisin koskaan aiemmin nukkunut täällä. On kylmä. Käteni on ainoa osa minusta, joka ei ole peiton alla, ja ihoni tuntuu nahkealta, sormet kylmiltä. Käänän kylkeä, vedän käden peiton alle ja hyödynnän Robinista säteilevää lämpöä. Hän tuhisee vaihteesti vieressäni. Hän ei ole enää pariin vuoteen halunnut nukkua vieressäni, mutta talon lämpötila sai hänet toisiin ajatuksiin. Ensimmäisenä iltana hän meni huoneeseen, johon olin laittanut hänelle pedin, ja käveli saman tien ulos.

”Siellä on jääkylmä”, hän sanoi, ”enkä tykkää siitä taulusta, joka siellä on seinällä, se on tosi outo.”

”Siirretään se”, sanoin. Mutten harannut vastaan, kun Robin halusi tulla viereeni nukkumaan. Näin ainakin pystyn pitämään häntä silmällä.

Täkki on liian ohut. Pinosin illalla takit peittojen päälle lämmikkeeksi, mutta ne ovat pudonneet nukkuessamme lattialle. Yritän vetää ne takaisin häiritsemättä Robinia, jotta hän saisi nukkua edes muutaman minuutin pidempään. Tiedän, että kun heräämme, on kylmä.

Huoneessa on edelleen kaasutakka. Muistan, kun joskus talven kylmimpinä päivinä äiti antoi minun pukeutua sen vieressä varoitellen, ettei saa mennä liian lähelle. Minulla ei ollut lupaa kajota siihen. Minua pelottaa edelleen kajota siihen. Se on kiiltävän ruskea, teräväkulmainen, maali on hilseillyt sieltä täältä. Keraaminen poltin on noesta musta. En tiedä, toimiiko se edes enää. Takan kuori on joskus ollut valkoinen, mutta nyt se on kellastunut, tulipesän yläreuna liekkien mustuttama. Eilisiltana vältin katsomasta pieniä posliinisia koristepatsaita takanreunuksella, mutta aamun valjussa valossa erotan, että ne ovat samanlaisia kuin aina ennenkin: hymyileviä paimentyttöjä, tyhjäkatseinen Pierrot-klovni, kaikki tiiviissä rykelmässä kapealla reunuksella.

Robin liikahtaa vieressäni, huokaa ja vaipuu jälleen uneen. En haluaisi herättää häntä. Hänellä on edessään rankka päivä. Minua alkaa ahdistaa. Koste huone tuntuu painostavalta – muistan yhä kipeästi lämpimän talon, josta pakenimme. Kontrasti on räikeä, jos vertaa tämän talon huonetta, jossa Robin ei suostu nukkumaan, hänen omaan huoneeseensa, jonka jouduimme jättämään: sänky vaaleanpunaisine verhoineen, lampaantaljat lattialla. Äitini talossa ei ole lampaantaljoja – ainoastaan portaikon seinällä riippuva pässinkallo muhkeine sarvineen.

Mutta täällä on turvallista. Olemme kaukana. Robin kääntää kylkeä, siirtyy lähemmäs minua, hänen käsivartensa hohkaa lämpöä ja hän puristaa nyrkissään pientä mangustipehmoletta, jonka paras ystäväni Zora on neulonut hänelle. Minun on helpompi hengittää. Kaiken sen jälkeen, mitä tapahtui, olin aina palellut siinä talossa, oli siellä sitten miten lämmin tahansa. Pelkkä ajatuskin saa minut hytisemään, kaikki on vielä niin tuoreessa muistissa. Hengitän syvään sisään ja ulos. Nyt olemme täällä.

Kurotan puhelimen käteeni yöpöydältä – siihen ei ole tullut mitään. Ei viestejä. Akku on melkein loppu – sängyn vieressä ei tietenkään ole pistorasioita. Mutta sähköt sentään toimivat. Toivotaan, ettemme kuole sähköiskuun ennen kuin saan sähkö-asennukset tarkistutetuksi. Makaan selälläni ja listaan mielessäni kaikki asiat, jotka pitää hoitaa, jotta talosta tulee turvallinen. Niitä kertyy yllättävän paljon. Ainakaan minulla ei ole aikaa mu-rehtia mitään muuta.

”Mitä kello on?” Robin mutisee ja ojentelee käsiään ja jalkojaan.

”Melkein seitsemän”, sanon ja olen hetken vaiti. ”Paras nousta.”

Makaamme vielä vähän aikaa paikoillamme. Kumpikaan ei halua kohdata kylmää todellisuutta. Ryhdistäydyn, työnnän välyt yhdellä kertaa sivuun ja ponkaisen seisomaan.

”Julmaa”, Robin sanoo ja nousee istualleen. ”Täytyykö minun käydä suihkussa? Kylppäriissä on ihan hirveän kylmä.”

”Ei. Ei tarvitse. Koetan hoitaa sen myöhemmin kuntoon.”

Hän kipittää huoneeseensa ja tömistelee ympäriinsä laittautuessaan valmiiksi. Kiskon ylleni farkut ja neulepaidan asuani sen kummemmin miettimättä. On liian kylmä ulkonäön ajattelemiseen.

”En tahdo mennä”, Robin sanoo ja laskee paahtoleipänsä kajoa-mattomana takaisin lautaselle. Hän huokaisee. Sydäntäni kyl-mää hänen puolestaan.

”Tiedän.”

”Siellä on kuitenkin ihan kamalaa”, hän sanoo, kääntyy toi-seen suuntaan ja kiertää tukkansa sykerölle päälle.

”Voihan siellä olla ihan kivaakin.”

”Ei ole”, hän sanoo hyvin painokkaasti, tuijottaen minua suo-raan silmiin.

Robinilla on edessään kuudennen luokan ensimmäinen päivä uudessa koulussa, missä kaikki muut ovat tietenkin tunteneet toisensa vuosikaudet ja luoneet kaverisuhteensa ajat sitten. Hänellä on yllään uutuudenjyökkä koulupuku, joka ei edes istu hänelle kunnolla: kaulus on liian suuri ja hame liian pitkä, ja kirkkaanpunainen neuletakki ja uutuuttaan hohtava vitivalkoinen kauluspaita saavat hänen kasvonsa näyttämään kalpeilta. Vaatteet ostettiin eilen kiireessä Finchley Roadin koulupukuliikkeestä, jonka muistan yhä omasta lapsuudestani. Kurkkuani kuristaa, mutta pakotan hymyn huulilleni.

”Hyvin se menee”, sanon. Epätoivo kuultaa äänestäni. ”Saat uusia, kivoja kavereita.” Otan paahtoleipäsiivun käteen, vilkaisen sitä ja lasken sen lautaselle. Minullakaan ei ole ruokahalua.

”Ehkä”, Robin sanoo äärimmäisen epäuskoisesti. Hän saa tukkansa laitettua, vetää taskustaan puhelimen ja syventyy tuijottamaan sen näyttöä kuin transsin vallassa. Sävähdän ja sitten hillitsen itseni. Onkohan Andrew lähettänyt hänelle viestin ja toivottanut tyttärelleen mukavaa ensimmäistä päivää uudessa koulussa? En tiedä, onko Robin puhunut isänsä kanssa sen jälkeen kun lähdimme... kun meidän oli pakko lähteä. Robin selaa puhelintaan silmät kiiluen.

”Onko siellä jotain kiinnostavaa?” kysyn lopulta, kun en kestä enää. Yritän pitää ääneni kepeänä. ”Onko isältäsi tullut viestiä?” Nostan huolettomasti oman puhelimeni pöydältä ja työnän sen laukkuuni.

Robin kohottaa katseensa kasvot kalpeina ja vakavina, silmät yhtä tummina kuin hänen hiuksensa. Hän pudistaa päätään. ”Ei”, hän sanoo. ”Etkö ole puhunut sen kanssa?”

Hymyilen diplomaattisesti. Minun täytyy vaihtaa puheenaihetta. Minun pitää uskotella Robinille, että kaikki on normaalisti. Hänen ei tarvitse tietää, että edellinen minun ja hänen

isänsä välinen sananvaihto oli tulinen riita, joka päättyi siihen, kun Andrew löi minulle luurin korvaan. *Painukaa matkoihinne*, hän oli sihahtanut. *En siedä teitä silmissäni. Kumpakaakaan teistä.* Äänessään halveksuntaa, jollaista en ollut koskaan ennen häneltä kuullut.

Olen ollut liian pitkään hiljaa. Robin katsoo minua mietteliään oloisena, kuin alkaisi epäillä jotakin.

”Onko mitään uusia juoruja? Viestitteletkö jonkun kanssa?” saan kysyttyä. Robinin ystävien ja muiden entisten luokkatoverien välillä on ollut viime kuukausina meneillään monimutkainen kiista, jonka seuraaminen on ollut minusta jollain merkittävällä tavalla viihdyttävää.

”Äiti hei, kaikki nukkuvat vielä. Kotona on keskiyö.”

”Aivan, niin tietenkin. Miten minä nyt en sitä muistanut.” Sanat jäävät kaikkumaan ilmassa, kunnes Robin päättää tulla minua vastaan.

”Mutta sinä aikana kun nukuin oli tullut vaikka miten paljon viestejä. Tyler ei ollut perjantaina istunut bussissa Emman vaan Addisonin vieressä, ja nyt kukaan ei enää puhu Addisonille.”

”Voi hyvä tavaton...”

”Tiedän. Ihan tyhmää.” Hän vilkaisee puhelintaan vielä kerran ja jättää sen sitten pöydälle.

”Ehkä tyttökoulussa on helpompaa”, sanon. Yritän kuulostaa vakuuttavalta, mutta epäonnistun.

Robin kohauttaa olkapäitään. ”Se selviää varmaan pian.”

Alakoulun viimeinen vuosi. Muistot siitä ovat juurtuneet syvälle sieluuni ja sydämeeni. Luokkakaverit täyttävät yksitoista, jotkut ovat jo täysin teinejä, jotkut näyttävät vielä lapsilta. Robin on sentään siinä mielessä janan keskivaiheilla, hän ei ole erityisen pitkä eikä kovin lyhyt, hänen ulkomuodossaan ei ole mitään, mikä pistäisi silmään. Vaikeaa se silti tulee olemaan. Tukahdu-

tan puistatuksen muistaessani kaiken sen ilkeilyn ja hyljeksinnän, jonka itse jouduin aikoinani kohtaamaan. Olipa minulla edessäni miten tiukkoja paikkoja tahansa, en sentään enää ikinä joudu sopeutumaan uuteen kouluun.

”Miten ne mahtavat siellä pärjätä, kun sinä et ole sovittelemassa riitoja.”

”Eivät varmaan pärjääkään”, Robin sanoo vakavana. ”Ne riitaantuvat aina vain pahemmin ilman minua. En ehdi ikinä nähdä viestejä ajoissa.”

”Kyllä he varmasti pärjäävät. Sitä paitsi näet heidät taas ihan pian. Ehkä joululomalla.”

Robin on hiljaa. Hänellä on liikaa sulateltavaa. Liikaa uusia asioita, liian nopeasti. Koko elämämme on mullistunut täysin vain muutamassa päivässä. Keittiön ilma tuntuu painostavalta.

”Tiedän, että tämä on vaikeaa”, sanon. ”Mutta kyllä se siitä. Meillä kävi hyvä tuuri, kun täältä vapautui paikka. Sinun vanha koulusi oli myös hyvä, mutta olemme aina halunneet, että pääset käymään koulua täällä Lontoossa. Viihdyt ihan varmasti.” Ääneni vaimenee kuulumattomiin. Muistan sen viimeisen kiireisen päivän Brooklynissä, kun heittelin vaatteita laukkuihin tekohymy naamalla ja latelin Robinille häikäilemättömiä valheita siitä, miksi meidän pitää lähteä. Välittömästi. Ketään hyvästelemättä.

”Tykkäsitkö sinä siitä koulusta? Oletko varma, että viihdyn siellä?” Robin näyttää miettelialt ja epäluuloiselta.

”Kyllä”, sanon. Taas valhe. Mutta tällä kertaa vain pieni sel-lainen.

”Mutta sinähän olet aina sanonut, että sinulla ei ollut kovin kiva lapsuus”, Robin sanoo. Tyttö on terävä. Turhankin.

Kokoan itseni nopeasti. ”Se liittyi enemmänkin kotioloihin”, sanon. ”Sinun isoätisi ei kauheasti pitänyt lapsista. Edes omastaan. Koulu oli pakopaikka. Tai siis olihan sielläkin tietysti joskus

vaikeaa, mutta siellä oli kavereita. Kirjasto oli ihana. Minut valittiin kuudennella luokalla oppilaskunnan varapuheenjohtajaksi, ja sain nimeni tauluun seinälle – se oli aika siistää. Viihdyin siellä todellakin paremmin kuin täällä.” Levittelen käsiäni kylmässä, nuhjuisessa keittiössä.

Robin hymyilee. ”Ainakin siellä on lämmin”, hän sanoo yrittäen vitsailla. Nousen halaamaan häntä pöydän yli, ja hetken päästä hän rutistaa minua takaisin. ”Lähdetään. Ei parane myöhästyä ensimmäisenä päivänä.”

Robin nyökkää ja kävelee huoneen poikki noutamaan laukunsa ja vetämään sormikkaat käteensä. Minä kiskon villapipon rasvaisen tukkani peitoksi, ja suuntaamme ulos.

Kävelemme bussipysäkille. Askelemme kaikuvat samassa tahdissa katukiveystä vasten. Vilkaisen tytärtäni. Hänen ilmeensä on keskittynyt, leukaperät jännittyneet. Hän näyttää jo melkein aikuiselta, mutta on silti vielä niin kovin pieni.

En tiedä, mikä meitä odottaa. Haluaisin olla tyyni ja rauhallinen, mutta vatsanpohjaani on pesiytynyt sitkeä pelko, joka ei suostu hievahtamaankaan. Kävelemme eteenpäin raskain askelin.

2

Istun bussin ikkunapaikalla ja nojaan otsaani lasia vasten. Bussi numero 46 on täynnä ja kulkee hitaasti, matelee pysäkiltä toiselle matkalla Camdenista St John's Woodiin. Muistan reitin niin hyvin, että voisin kävellä sen vaikka silmät ummessa. Kaikki on samaan aikaan täysin samanlaista ja aivan erilaista kuin ennen, siellä täällä uusia rakennuksia, tuore maalipinta vanhoissa.

Vilkaisen sivusilmällä Robinia – tyttö on edelleen täysin puhe-
limensa pauloissa. Hän tirskuu ja kohottaa sitten päänsä.

”Emma kertoi minulle koko jutun. Hirveää draamaa. Onneksi minun ei tarvitse olla siellä sen kaiken keskellä”, Robin sanoo ja työntää puhelimen laukkuunsa.

Melkein uskon häntä.

Tutun bussipysäkin lähestyessä vatsalihakseni jännittyvät. Yhtäkkiä olen täysin tietoinen kaikista liikenteen äänistä ympärilläni. Jarrut kirsкуvat, autot tööttäilevät, joku mies huutaa jossain kauempana *painu vittuun*. Kadulta kulkeutuu pakokaasuja, jotka käyvät kurkkuun, mustat katumaasturit ajavat ohitse tasaisena virtana. Olemme ainoat, jotka tulevat kouluun bussilla.

Bussi jarruttaa äkillisesti, ja pääni kopahtaa lasia vasten. Suljen silmät. Muistot tulvahtelevat mieleeni.

”Emme ikinä saa sieltä paikkaa”, sanoin kaksi vuotta sitten kun sain kuulla, mitä äitini oli tehnyt. ”Olemme myöhässä. Niistä paikoista kilpaillaan verissä päin. Ei sieltä ikimailmassa vapaudu paikkoja enää tässä vaiheessa – neljännen luokan alussa tai kahdena seuraavana vuotena. Jonotuslista on pitkä kuin nälkävuosi. Äiti luulee pystyvänsä kontrolloimaan kaikkea, mutta ei hän pysty. Vaikka yrittäisimme myöntyä hänen vaatimuksiinsa, emme pystyisi täyttämään niitä.”

Ja olin vieläpä ollut oikeassa. Riemuni oli suuri, kun oppilashallintosihteeri vastasi vastahakoiseen tiedusteluuni tyyllä hylkäyksellä.

Tämä oli kuitenkin ennen kuin kaikki meni pieleen. Seuraavien kahden vuoden aikana minun ja Andrew’n avioliitto kariutui. Ja suureksi yllätyksekseni sain pari viikkoa sitten puhelun samaiselta oppilashallintosihteeriltä, joka kertoi, että koulussa olisi nyt vapaa paikka, mikäli Robin pystyisi aloittamaan välittömästi. Olin vähällä kieltäytyä suorilta käsin, mutta jokin sai minut epäroimään, ja suustani karkasivatkin sanat *barkitsen asiaa hieman, jos se vain käy päinsä*.

En olisi ikinä uskonut, että vain kaksi vuorokautta myöhemmin soittaisin sihteerille epätoivoisena, sydän kurkussa, kysyäkseni – rukoillakseni – että onhan paikka edelleen vapaana. *Onhan*. Hänelle tämä oli vain tavanomainen työtehtävä, odottamattomasti vapautuneen oppilaspaikan täyttäminen. Minulle se oli todellinen ihme – ihme, jonka avulla pääsisimme pakenemaan, kun hetkeä aiemmin en ollut vielä edes tiennyt, että meidän tarvitsee paeta. Äidin testamentissa oli tiukat ehdot, joiden mukaan Robinin on käytävä koulua Ashamsissa – muutoin en saisi käyttööni tätä taloa tai varoja äidin kuolinpesästä. Saisin sieltä säännöllisesti pienen määrärahan elinkustannuksiin – raha ei ollut suuri, mutta sen verran, että tulisin sillä toimeen nyt, kun jätin avioliiton taakseni.

Kun lähdin äidin luota edellisen kerran, yli kymmenen vuotta sitten, vannoin, etten koskaan palaisi. En enää koskaan antaisi äidin hallita elämääni.

Mutta Robinin vuoksi syön sanani milloin tahansa.

Nyt seisomme koulun portilla, ja olen puristanut kädet tiukasti nyrkkiin taskuissani. Rakennuksen julkisivu on aikuisenkin silmin vaikuttava näky. Soveliaan mahtipontinen ollakseen Pohjois-Lontoon arvostetuin yksityinen tyttökoulu. Yritän olla miettimättä, miten suurelta ja pelottavalta rakennuksen täytyy näyttää tyttäreni silmissä.

Rautaportteja on kahdet, niiden välissä säntillisen oloinen kukkapenkki, jossa kasvaa nelikulmaiseksi muotoiltua havupensasta ja syklaameja. Pihatie kaartaa kummaltakin portilta leveille, pääsisäänkäynnille johtaville portaille. Vaikka puitteet ovat prameat, rakennus ei ole kovin kaukana jalkakäytävästä – hevoskärryillä tultaessa on jouduttu kääntymään tiukasti kieli keskelä suuta sen sijaan, että porteista olisi vain karautettu komeasti läpi. Eroa Robinin vanhaan kouluun, moderniin esikaupunkirakennukseen, on kuin yöllä ja päivällä. Tämä koulu kantaa harteillaan historian painolastia, jonka varjoon tuntuu jäävän kokonaan se tosiseikka, että mahtavien porttien sisäpuolella on ihan oikeita lapsia.

Katson Robiniin. Hänen kasvonsa ovat vakavat ja kalpeat.

”Hyvin se menee”, sanon. Haluaisin luvata niin, mutten voi.

Robin tuijottaa ympärilleen silmät suurina. Hän tarraa käsivarteeni. ”Tämä on siis alakoulu?”

”On. Se on paljon mukavampi paikka kuin miltä se näyttää, lupaan sen.” Tekisi mieli panna sormet ristiin, mutta hillitsen itseni.

”Vau.”

”Mennäänpäs sisään”, sanon, ja hän nyökkää. Kävelemme hi-

taasti pihatien poikki ja kiviportaita ylös. Ovet ovat leveät ja puiset, messinkiosat hohtaviksi kiillotetut. Ojennan käteni avatakseni oven, mutta joku tuuppaa sitä lujaa toiselta puolelta. Ulos tulee nainen, joka kävelee rivakoin askelin suoraan minua päin. Hypähdän säikähtäneenä taaksepäin ja saan säilytettyä tasapainoni vain tarttumalla Robinin käsivarteen. Häinkin melkein kaatuu. Nilkkani vääntyy ja viiltävä kipu vihloo jalkaani.

”Katsokaa vähän missä kuljette!” nainen tiuskaisee ylimielisesti. ”Olisin voinut pudota portaat alas.” Hän työntyy ohitsemme ja marssii matkoihinsa täydellisesti föönattu tukka askelten tahdissa pompahdellen. Katson naisen perään. Sydämeni hakkaa yhä kiivaasti. Pitkä, vaalea. Vihamielinen.

”Sattuiko sinuun?” Robin kysyy samaan aikaan, kun joku toinen nainen kiertää meidät päätään pudistellen.

Kurkkuani kuristaa. Tekisi mieli purskahtaa itkuun. Tai käskää moisia paskanjäykkiä ämmiä painumaan helvettiin. Pyyhkäisen rivakasti kosteuden silmistäni.

”Ei, kaikki on kunnossa.”

Päästyämme turvallisesti sisään esittelen Robinin kanslistille ja täytän tarvittavat yhteystietolomakkeet. Sitten seisoskelen odottavaisena Robinin vieressä.

”Äiti, voit mennä jo”, Robin sanoo, ja kanslisti nauraa.

”Ei hätää, rouva Spence, täällä hän on kyllä hyvässä turvassa.”

”Se on mieheni nimi”, sanon. En voi sanoa häntä entiseksi miehekseni Robinin kuullen. ”Nimeni on Roper. Sadie Roper.”

”Selvä, rouva Roper”, kanslisti sanoo. Molemmat katsovat edelleen minuun odottaen, että lähtisin.

Robin nyökkää. ”Mene nyt.”

Katson kanslistiin. ”Eikö minua tarvita enää mihinkään? Esitelykierrokselle tai luokanopettajaa tapaamaan tai jotain sellaista?”

Nainen pudistaa päätään. ”Ei tänään. Tapaatte Robinin opettajan sitten vanhempainillassa. Kutsu tulee kyllä ajallaan.” Hän kääntyy Robinin puoleen. ”Tulehan. Näytän, missä sinun luokkasi on.”

Nainen kiidättää tyttärensä pois ennen kuin ehdin edes hyvästellä.

3

Suuntaan nopeasti takaisin bussipysäkillä kadun toiselle puolelle. Nilkan kipu alkaa pikkuhiljaa hellittää. Minun täytyy saada hiukan laitettua taloa ja sitten mennä asianajotoimistolle katsomaan, olisiko siellä yhtään toimeksiantoja vapaana. Lukuisat poissa rikosoikeuden parista viettämäni vuodet kummittelevat mielessäni, mutten anna niiden pelotella itseäni. Olen joutunut kestämään viime viikkoina pahempiakin asioita. Paljon pahempia.

Tämä on niin väärin. Huomaan olevani todella vihainen: Andrew’lle hänen kusipäisyydestään; hylkäämisestä ja raivosta, jotka ovat ajaneet minut Atlantin yli takaisin äitini kouriin ja romahtamaisillaan olevaan taloon. Mielessäni väikkyvät kuvat siististä, uutuuttaan hohtavasta asunnosta, jossa on valkoiset seinät ja puhtaat puulattiat. Nyt minua odottaa synkkä ja pimeä Viktorian aikainen röttelö, jonka ikkunat ovat kauttaaltaan villiintyneen murattiköynnöksen peitossa. Mikä viheliäinen perintö.

Bussi saapuu pysäkillä. Ei tämä tästä harmittelemalla parane. Minä menen sinne ja pesen ja hankaan ja kuuraan – putsaan joka nurkan ja kolon. Vedän puhelimen esiin lähettääkseni vies-

tin Zoralle ja kutsuakseni hänet syömään. Emmin hetken näyttöä tuijotellen ja alan sitten näpytellä.

Yllätys, yllätys! Robin ja minä ollaan täällä, asutaan äidin talossa. Pitkä juttu, selitän kyllä kaiken. Tulisitko huomenna illalla meille syömään? Olisi kiva vaihtaa kuulumisia.

Suunnittelen tulevaa, en mieti menneitä.

Heti kotiin päästyäni vilkaisen lämminvesivaraajaa, jota en jaksanut edellisenä iltana ryhtyä tutkimaan. Yllätyksekseni huomaan, että se on suhteellisen uusi, ja muutaman minuutin kuluttua se hörähtää tyytyväisenä käyntiin. Lämpöä, lämmintä vettä – niillä saan vielä demonit kaikkoamaan.

Rohkaistuneena tartun työhön: pyyhin ja hankaan kaikki mahdolliset pinnat pysähtymättä hetkeksikään päästämään minikäänlaisia menneisyyden haamuja mieleeni, kieltäytyen tunnistamasta narahtavia lattialautoja tai halkeamia laatoissa, jälkeä, joka jäi seinään kun äiti heitti minua kirjalla, lattiasta töröttävää naulaa, johon revin rikki lukemattomat sukkahousut, koska unohdin aina että se on siinä. Pölyn hälvettyä talon ilme kirkastuu, ja keittiön likaisen ikkunan läpi kajastava kylmä auringonpaiste kohentaa mielialaani entisestään.

Parin tunnin vimmaisen hinkkaamisen jälkeen keittiö on käyttökunnossa. Liesi on edelleen sama, muistan sen kaikkien niiden vuosien takaa. Kokeilen, toimiiko se, ja muistan edelleen lähes vaistonvaraisesti, miten pitkään nuppia pitää painaa, kunnes kaasua syttyy.

Vanha vedenkeitin on yhä pöydällä. Sen virtajohto on niin kurlunut että metalli pilkistää muovikuoresta. Muistan, että käskin äitiä heittämään sen pois viimeksi kun olin täällä joskus viisitoista vuotta sitten. Nostan keittimen pöydältä, kääntelen sitä hetken käsissäni ja pyyhkäisen sormellani sen pintaan kovettunut-

ta kalkkia, kun rintaani alkaa yhtäkkiä puristaa ja hapan neste nousee kurkkuuni. *Mitä sinä siitä välität, vaikka saisinkin sähköiskun?* kaikuu korvissani. Heitän vedenkeittimen mustaan jättesäkkiin ja suupieleni kohoavat varovaiseen hymyyn. Koluan kaappeja, löydän pienen kattilan, täytän sen vedellä ja asetan hel- lalle kiehumaan.

Vaikka talo sijaitsee vilkkaan kadun varrella, liikenteen melu ei kantaudu pihan puolella olevaan keittiöön. Hiljaisuus hermostuttaa minua. Katson takaoven ikkunasta pihalla olevaa betoni- kiveystä. Sitä varjostavat havupuut – kulmassa tumma, viileä- sävyinen marjakuusi, reunoilla äidin aikoinaan hoitamat kasvit ruskeina ja kituliaina, nurkissa kasoittain kuivia lehtiä. Piristän sitä vielä – istutan pelargonioita ja sipulikukkia isoihin sinisiin ruukkuihin. Muistan, kun kerran ostin äidille tulppaanikimpun äitienpäiväksi. *Ovatpa räikeitä*, hän sanoi ja tyrkkäsi kimpun la- vuaariin niin että terälehdet rusentuivat. *On ihan riittävän sur- keaa, että joutuu olemaan äiti*, hän sanoi. *Saati että siitä saa jat- kuvasti muistutuksia*. Muistan, miten pieneksi ja typeräksi tunsin itseni sillä hetkellä, miten kömpelöksi kompuroidessani taakse- päin ja pois keittiöstä.

On aika istuttaa narsisseja ja lumikelloja. Krookuksia. Papu- kaijatulppaaneja, mitä kirkkaamman värisiä sen parempi. Pyy- dän Robinia auttamaan. Käännyin ovelta keittiön suuntaan ja katselen ympärilleni. Näyttää jo puhtaammalta, mutta edelleen valjulta ja tyhjältä.

Vesi kiehuu ja valmistan itselleni teetä, istahdan jälleen alas ja nautin siitä, kuinka muki lämmittää käsiäni. On melkein keski- päivä. Onkohan Robinilla jo lounasaika? Ehkä kouluruoka on nykyään parempaa kuin ennen. Toivottavasti se on parempaa kuin ennen. Muistelen niitä ruokia, joita meille aikoinaan tar- joiltiin: rasvassa uivaa lasagnea, kylmää perunamuusia, kiviko-

vaa lihamureketta jonka uumenissa piili vihreänharmaita keitetyjä kananmunia. Hengitän syvään sisään ja puuskahdan ulos. Ei nyt. En muistele sitä nyt. Kaiken sen alla piilee jotakin vielä paljon pahempaa, eikä minulla ole nyt aikaa sille. Ajatukseni palaaivat Robiniin.

Hienosti se menee, olin sanonut hänelle. *Sinut otetaan siellä avosylin vastaan*. Olin ladellut kannustavan lauseen toisensa perään. Vaikka tosiasiaa siellä ei ollut koskaan otettu ketään avosylin vastaan. Paikka oli jäykkä, väkinäinen, tunkkaisen ylimielinen. Siellä jokainen jätettiin oman onnensa nojaan. Niin se ainakin kolmekymmentä vuotta sitten oli. Ehkä asiat ovat muuttuneet. Muistan, kuinka Robin rutisti käsivarttani niin lujaa, että on ihme, ettei siihen jäänyt jälkiä. Toivottavasti paikka ei ole niin paha kuin Robin on pelännyt.

Minä pelkään, että se saattaa olla paljon pahempi.

Tee jäähtyy nopeasti. Juon sen isoina kulauksina, ja kun muki on tyhjä, työnnän sen kauemmas. Minun pitää vaihtaa vaatteet, mennä vanhaan työpaikkaani asianajotoimistolle ja kysyä, olisiko heillä minulle töitä. Järjellä ajateltuna tiedän, ettei se välttämättä noin vain onnistu, mutta minun täytyy edes yrittää.

Ennen lähtöä haluan järjestellä vielä hiukan Robinin huonetta. Äiti käytti sitä vierashuoneena, vaikkei talossa juuri koskaan vieraita käynytäkään. Kannan armoa tuntematta ulos pinokaupalla vanhoja sanomalehtiä ja repaleisia aikakauslehtiä. Niiden alta paljastuu lipasto ja vaatekomero, jossa on vanhoja takkeja ja jakkuja, koinsyömä kettupuuhka, jonka häntä on kiinnitetty ketun suuhun hiusklipsillä. Heitän kaiken roskiin.

Zoralta tulee viesti. *Todellakin tulen syömään huomenna. Siis mitvit, haluan kuulla ihan kaiken! En pysty käsittämään, että olet taas täällä, kiva nähdä pitkästä aikaa. Suukkoja!*

Minulle tulee välittömästi parempi mieli, on kuin pimeään tunneliin kajastaisi pieni valonsäde. On ihanaa päästä näkemään Zora. Minulla on kuitenkin paljon selitettävää. Lähetän hänelle takaisin pelkän peukun, koska en keksi, mitä kirjoittaisin.

4

Pukeutuminen toimistolle menoa varten tuntuu siltä kuin palaisi ajassa taaksepäin. Kiskon ylleni alusvaatteet, mustat sukkahousut, valkoisen kauluspaidan ja mustan puolihammeen sekä jakun kiitollisena siitä, etten ole hennonut luopua puvusta, vaikken ole tarvinnut sitä vuosikausiin. Se on tylsä, musta jakkupuku, jota käytin työskennellessäni oikeudenkäyntiasianajajana yli kymmenen vuotta sitten.

Hame menee helposti kiinni, samoin jakku – aivan kuin noita vuosia ei olisi välissä ollutkaan. Vilkaisen siluettiani oven taakse kiinnitetystä tomuisesta peilistä. Voisin yhtä hyvin olla melkein kaksikymmentä vuotta nuorempi, aloittamassa ensimmäistä työpäivääni toimistolla – ennen Andrew’n tapaamista, ennen Robinia, ennen kuin urani väistyi sellaisen elämän tieltä, jota en ollut itselleni koskaan suunnitellut.

Kaikesta huolimatta, huolimatta siitä, että tämä uusi alkua tapahtuu pakon edessä, minulla on perhosiä vatsassani. Pääsen vihdoin tekemään taas koulutustani vastaavaa työtä. Pääsen takaisin töihin.

Kävelen nopeasti Kentish Town Roadia pitkin Camden Townin metroasemalle. Huomaan, että minua alkaa jännittää, ja ennen kuin haluaisinkaan, saavun jo Embankmentin, sitten Templen asemalle. Kävelen pitkin Temple Placea ja oikaisen sitten Mitford Lanelle, missä musta rautakaide kimmeltää auringossa. Pysähdyn hetkeksi ja katson vasemmalle ja oikealle. Muistan tämän kujan harvinaisen hyvin. Muhinoimme siellä kerran Andrew'n kanssa joskus ihan suhteemme alkuaikoina, halvasta viinistä ja rakkauden ensihuumasta juopuneina.

Se oli mukava ilta, hyvä muisto. Mieleeni hiipii myös muisto vähän kauempaa menneisyydestä, pimeästä illasta joitain kuukausia aiemmin, vanhemmasta asianajajasta, joka oli sitä mieltä, että nuoret naispuoliset juristiharjoittelijat olivat vapaasti hänen käytettävissään, hänen kourittavissaan. Taistelin kaikin voimin vastaan ja jouduin potkaisemaan häntä lujaa ennen kuin pääsin irti. Seisahdun samaan paikkaan, missä se tapahtui, portaiden vasemmalle puolelle, ja oion hamettani. Siitä on melkein kaksikymmentä vuotta, mutta muistan sen yhä kuin eilisen. Pudistan ajatuksen pois päästäni ja jatkan matkaa portaita ylös ja holvikaaren läpi Essex Streetin päähän, missä silmiäni eteen avautuu siisti rivi perinteitä kunnioittavia punatiilisiä toimistorakennuksia täynnä asianajajien työhuoneita.

Kun saavun kadun puoliväliin vanhan toimistoni kohdalle, pysähdyn hetkeksi ja hengitän syvään sisään. Aiemmin tuntui siltä kuin olisin palannut ajassa taaksepäin. Nyt minusta tuntuu jälleen siltä. Olen yhtä kömpelö ja epävarma kuin silloin, kun aikoinani aloitin täällä työharjoitteluni, kämmeneneni hikoavat enkä tiedä miten päin olisin. Hengitän sisään, vedän olkapäät taakse ja työnnän oven auki.

”Kas, neiti Roper”, David Phelps sanoo, ja tällä kertaa vuodet vierähtävät pysyvästi taaksepäin.